

Juryrapport Top Naeff Prijs 2023

Vorige week was het Gala van het Nederlands Theater waar de spelers voor diens acteerprestaties van het afgelopen seizoen werden gelauwerd. Een groot deel van de avond stond in het teken van het afscheid van de Louis & Theo d'Or. Volgend jaar worden de toneelprijzen genderneutraal. Op de avond zelf leek de verwijzing naar twee toneelgrootheden aan de kant te worden gezet; een specifieke verwijzing naar een actrice of acteur zou niet passend zijn. Inmiddels weten we dat de Theo d'Or mag voortbestaan als waardering voor ieders acteerprestatie in een dragende rol. We blijven met één been in de traditie en zetten met de andere een stap in de nieuwe tijd. Het laatste woord is er vast nog niet over gezegd, maar als jury dachten wij ook : Much ado about Nothing. Want hoe mooi is het dat, in dit tijdsgezicht, uitgerekend een prijs voor studenten, al sinds 1955 genderinclusief is. En de prijs kent de afgelopen 10 jaar evenveel vrouwelijke als mannelijke laureaten. Wat telt is de belofte en de prestatie, niet zozeer wie deze levert. En dit alles te samen maakt de Top Naeff Prijs op dit moment tot de meest actuele toneelprijs met de grootste traditie.

Dat is mede te danken aan de naamgeefster van deze prijs. Top Naeff was een belangrijke toneelcriticus en hartstochtelijk liefhebber van het theater. Lees haar verzamelde recensies er maar eens op na. In de vier delen *Dramatische Kroniek* vind je beschouwingen van stukken terug die zijn vergeten en kritieken van opvoeringen van teksten we nu nog kennen. Je voelt wat de urgentie van werk was dat nu misschien wat gedateerd op ons overkomen, maar via haar bril weer gaat leven. Een hoewel ze een pleidooi hield voor theater dat aansloot bij de tijd pleite ze ook voor het toneel om het toneel. "Nee, het toneel behoort niet aan de literatuur, noch aan de bond van architecten, noch aan enig ander kunstvak op wiens toegewijde dienstbaarheid het is aangewezen. Het is een heelal dat in, door en om zichzelf bestaat," schrijft ze in het voorwoord van haar kroniek. En daarbij is een belangrijke taak weggelegd voor de speler. Typerend hiervoor is de oproep die ze honderd jaar geleden deed in een lezing tot haar vakgenoten: "Iedere recensent is verplicht minstens een keer in zijn leven [...] het toneel te betreden, om daar aan den lijve de bezwaarlijkheden van de toneelspeelkunst in volle omvang te ondergaan."

De oproep is een compliment aan alle spelers. Een compliment aan allen hier aanwezig, aan allen die na jaren van studie nu het werkveld in gaan. Als jury hebben we de opdracht om één laureaat aan te wijzen en dat betekent dat we uit een grote groep gedreven en talentvolle spelers er één extra in de spotlight mogen zetten. Niet om de anderen te diskwalificeren, maar eerder als een pars pro toto van een hele lichter die het verdient om gezien en gehoord te worden. Iemand naar wiens verdere ontwikkeling de jury nieuwsgierig is, iemand die indruk maakte en in wie we veel potentie zien.

De jury ziet het werk van de studenten in diens 3e en 4e jaar. Daarmee is de toekenning van Top Naeff Prijs geen momentopname, maar het resultaat van een ontwikkeling. De afgelopen jaren vielen twee spelers op: Thibaud Dooms en Tim van Dongen. Twee spelers die de breedte van het vak omarmden en daarbinnen zich manifesteerden als buitengewoon talentvolle en fascinerende spelers. Twee spelers die zich niet verliezen in herhaling van uiterlijk vertoon maar hun spel continu creëren in het moment op de scene.

Thibaud Dooms geeft zijn personages op een vrijgevochten manier vorm en put daarbij gelijktijdig uit de uitvergroting, persoonlijke verbondenheid, humor en pijn. Als toeschouwer meen je te weten wat je krijgt, maar gaande weg het spel gaan er, hoe klein soms ook, verrassende luikjes open. Dat zijn de momenten waarop je wordt geraakt en verder in de vertelling wordt getrokken. Ongeacht het genre van cabaret of tragedie of het medium als theater of film.

Tim van Dongen is een vastberaden speler die grenzen verlegt en uitdagingen overwint. Gedurende zijn opleiding heeft hij een uitzonderlijke reis doorgemaakt en dat leidde tot persoonlijke en vakmatige groei. Het feit dat hij persoonlijke worstelingen heeft omgezet in universele thema's zonder te vervallen in ego-documenten of pathetiek, getuigt van zijn artistieke volwassenheid en diepgang. Hij heeft een breed scala aan vaardigheden ontwikkeld, zowel op spel- als muzikaal niveau, waarmee hij zijn talent laat zien in zowel tekstgedreven mimevoorstellingen als abstracte minimalistische stukken.

Namens de jury, Jeroen de Beer, Sabrina van Halderen, Lois Maat en Santino Sloomweg, geef ik, Christiaan Mooij, nu graag het woord aan de laureaat van vorig jaar, Sia Cyroes, voor de bekendmaking van de laureaat van dit jaar.

Thibaud en Tim laten zien dat de nieuwe generatie spelers zich niet laat vangen in één vertelperspectief of speelstijl. Beiden omarmen de podiumkunsten in een breed pallet aan verschijningsvormen. De jury is onder de indruk van de techniek, eigenheid en zeggingskracht die ze nu al tonen en is benieuwd naar hun verdere ontwikkeling.

Met een lichte voorkeur voor de vrijgevochten aanpak met verrassende uitwerkingen gaat de Top Naeff Prijs 2023 naar:

[instart filmpje]

(Thibaud Dooms).